

Stomatološki fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

Odnos nastavnik - student na fakultetu

S. DRENOVAC

Problem odnosa između nastavnika i studenata datira otkako postoje ustanove za visoko obrazovanje. I pored svoje složenosti sveučilišni život se odigrava, između dvaju ekstrema — profesora i studenta, učitelja i đaka, onog koji je dostigao ili nije daleko da dostigne vrhunac svoje karijere i onog koji je bojažljiv, tek na početku istog puta, istog ideala. Ova dva ekstrema povezana su u jednu nerazdvojivu cjelinu, jer se jedan ne može zamisliti bez drugog i svaki ima svoju određenu ulogu, svoju konkretnu funkciju.

Na jednoj je strani dakle učitelj, koji u svojoj ličnosti nastavnika, pedagoga i učenjaka ujedinjuje ove tri valencije i on je toliko korisniji i više cijenjen koliko uspijeva da u istoj mjeri i na najvišem nivou zadovolji zahtjeve koje one sve tri postavljaju.

Nije mu dopušteno da ni za trenutak zaboravi da za studente, koje uči i odgaja, predstavlja živ i stalan primjer, prototip idealnog čovjeka, koji se poistovjećuje sa svojim pozivom.

Danas, kad ono što je jučer predstavljalo revoluciju u znanosti, sutra može biti zastarjelo, njegova je dužnost da bude u toku najnovijih ideja, u cijelom svijetu u pogledu svih triju strana svoje aktivnosti nastavnika, pedagoga i učenjaka. Uz svoje odgovornosti nastavnik je, posebno odgovoran kao pedagog onih, koji će odgajati slijedeće generacije mladih.

Stručnjaci koji su u stanju da samo prenesu informacije mogu, u ne tako dalekoj budućnosti, postati suvišni, njih će efikasno zamijeniti strojevi za učenje.

S druge strane, studentima će uvijek biti potreban živ kontakt s nastavnikom koji informaciju može da postavi u širi kontekst i da objasni njezino dublje značenje. Njima će uvijek biti potrebna prisutnost nastavnika - pravog intelektualca široke znanstvene kulture, koji može ne samo da ih nauči tehničkim vještinama znanstvenih istraživanja, već da im uz to pomogne i da prodru u osnove

znanstvene metode i da shvate opće kulturne i tehničko-etičke vrijednosti implikirane u nauci kao posebna sfera društvene svijesti.

Da bi u svojim studentima probudio intelektualnu radoznalost i da bi im proširio duhovni horizont, dobar sveučilišni nastavnik mora utjecati na njih da istražuju ne samo kako već i zašto, i u kom cilju. Da bi formirao tip produktivnog intelektualca otvorenog duha, koji će težiti popravljajući postojeće stvarnosti, umjesto da se u njoj sasvim utopi s težnjom da je sačuva onakvom kakva jest u svim njenim bitnim vidovima, sveučilišni nastavnik mora učiti svoje studente da realnosti prilaze ne samo s pitanjem kakva su optimalna sredstva za njeno održavanje već i s pitanjima koja su njena bitna unutrašnja ograničenja i kako da se ona ukinu.

Na drugom kraju nalazi se student — učenik, koji oličava mladost, koji sa žarom učestvuje u suvremenom životu, pun želje da nauči, da na tvrdom temelju izgradi svoju karijeru, o kojoj je sanjao u djetinjstvu i kojoj se penje odlučnim koracima. Ovo jest, ili bi trebalo da bude, cilj svakog studenta. Kad su osigurani neophodni materijalni uvjeti za postizavanje ovog cilja, njemu ostaje jedino briga da čini sve kako bi iskoristio svaki trenutak školovanja, imajući u vidu ostvarenje zadataka koje sebi postavlja. Profesor je za njega ideal kome može težiti, nastojeći da ga dostigne pa čak i da ga prestigne, potaknut ne samo osobnim primjerom svog učitelja, već i njegovim stalnim savjetima.

Profesor na taj način pridonosi formiranju ličnosti studenta, mnogostranom razvoju njegove inteligencije. Ne smije se nikada zaboraviti da je profesorov zadatak, u krajnjoj analizi, da formira uvjerenje — znanstveno, moralno, estetsko, socijalno i političko. Da bi se ono formiralo nije dovoljna samo logična, sasvim intelektualna argumentacija, ona koja izbija iz strasti s kojom profesor prenosi sva svoja vlastita uvjerenja. Ona treba da otvaraju put logičnoj inteligenciji, pomoću uvjerenja i posredstvom osjećaja. Profesor, dakle, mora pored logičnog dokazivanja pribjeći uvjeravanju uz pomoć osjećaja. Ideja koju ne podržava interes, dokazivanje koje ne pogađa u srce, ostaje jalovo, nema nikakvog djelovanja na ličnost mladog čovjeka, jer nema odjeka u njegovoj svijesti.

Može se dobiti predodžba o značaju ličnosti profesora, prema utjecaju koji on vrši, a koji proizlazi iz cjelokupne njegove aktivnosti kao i njegovog držanja. Ovaj se utjecaj može vršiti samo pod uvjetom da se znaju postignuti rezultati. Studenti se ne mogu poznavati samo po onom što je profesor ostalo u sjećanju o vremenu koje je sam nekad proživio. Eto zašto je neophodan uvjet vrijednosti jednog profesora sposobnost da pronikne u ličnost studenta. Ima mladih ljudi manje običnih preokupacija i sklonosti koji, tražeći svoju vlastitu ličnost, osjećaju potrebu za pomoći. U tom slučaju profesorova je uloga da na plodan način dopuni predavanja i seminarski rad. Dobar savjet u pogledu metode, koje će odabrati student može ubrzati otkrivanje latentne vokacije.

Između dvaju elemenata cjeline profesor — student, onaj koji smanjuje međusobnu udaljenost, koji približuje ekstreme, jest asistent, jučerašnji student i sutrašnji profesor.

Njegova uloga nije laka, ali je bogata sadržinom i puna odgovornosti. Njegova aktivnost ima dva cilja: jedan je njegovo vlastito formiranje, koje zahtijeva

jeva neumoran didaktički i znanstveni rad pod stalnim nadzorom profesora, a drugi je njegov zadatak instruktora i pedagoga mladih ljudi, s kojima je stalno za vrijeme vježbi, seminara i slično. U isto vrijeme, asistent vrši ulogu posrednika između nastavnika i studenta, popunjavajući praznine u njihovim direktnim odnosima. On je po svojim godinama bliži mladim ljudima koje upućuje, što mu omogućuje da profesoru prenosi njihove želje. Ali on može katkada i da prisnije izloži studentima izvjesne probleme koje profesor razmatra.

Cjelina profesor — asistent — student čini životnu činjenicu, neophodnu da se u najboljim uvjetima obavi proces nastave.

S a d r ž a j

Suvremen stomatološki fakultet i stomatološka nastava zahtijeva svestrano obrazovanog i izgrađenog stručnjaka, koji pored svoje funkcije profesora, pedagoga i učenjaka, mora biti u toku najnovijih ideja u svijetu u pogledu svih triju strana svoje aktivnosti. Posebno je odgovoran kao pedagog mladih generacija, koji bi trebao da ih nauči ne samo tehničkim vještinama znanstvenog istraživanja, već da im pomogne da prodru u osnovne naučne metode i da shvate opće kulturne i tehničko-etičke vrijednosti implicirane u znanosti kao posebna sfera društvene svijesti. Nastavnik nije samo predavač, on mora biti ideal za studenta, on treba da kod studenta formira naučno, moralno, estetsko, socijalno i političko uvjerenje.

Između dvaju elemenata cjeline profesor — student nalazi se asistent, čija je uloga dvojaka: s jedne strane njegovo vlastito formiranje i s druge strane uloga pedagoga mladih, s kojima je svakodnevno u kontaktu.

S u m m a r y

THE RELATIONSHIP TEACHER — STUDENT AT THE FACULTY

A modern Faculty of stomatology and teachnig of dentistry require an universally educated expert who apart from his function as University lecturer, teacher and selentist must keep up with all the new ideas and conceptions in the world that might reflect themselves on his activities. Being the teacher of young generations he has to be a particularly responsible person who has to teach them all the technical skills to be used in scientific research, and must help them to penetrate into the foundations of scientific methods and to grasp the general cultural and technical ethic values implied in science as a separate sphere of social conscience.

A teacher is not only a lecturer, he must attempt to be an ideal to the students, he has to form the scientific, moral, aesthetic, social and political convictions of his pupils.

The assistant lecturer is the link between the Professor and the student. His role is twofold: on the one hand stands his own training and on the other he is the teacher of young generations who are in daily contacting him.

Z u s a m m e n f a s s u n g

DAS VERHÄLTNIS HOCHSCHULEHRER-STUDENT

Der zeitgemässe stomatologische Unterricht erfordert einen allgemein ausgebildeten Fachlehrer, welcher in allen drei Aspekten seines Berufes als Lehrer, Erzieher und Wissenschaftler, auf der Höhe der zeitgemässen Anschauungen sein muss. Insbesondere verantwortungsvoll ist seine erzieherische

Aufgabe, weil ihm nicht nur die Vermittlung von technischen Fertigkeiten anvertraut sind, sondern auch seine Schüler vom kulturellen und ethischen Wert der Wissenschaft überzeugen muss. Der Hochschullehrer muss den Studenten nicht nur fachlich ausbilden, sondern auch moralisch ethisch und sozial-politisch erziehen. Zwischen Hochschullehrer und Student steht der Assistent mit zweifacher Rolle: seine eigene Fortbildung und seine erzieherische Wirkung auf Studenten, mit denen er täglich in Berührung kommt.